

اظهارنظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق تبصره به ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری

در خصوص کاهش ساعت کاری کارکنان دولت در ماه رمضان»

مقدمه

طرح «الحاق یک تبصره به ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری در خصوص کاهش ساعت کاری کارکنان دولت در ماه مبارک رمضان»^۱ به دولت اجازه داده است برای تسهیل و تقویت بنیه معنوی و انجام بهتر فرایض و عبادات دینی در ماه مبارک رمضان ساعت کاری کارکنان دولت را هر هفته تا ۳۴ ساعت کاهش دهد.

این طرح که در راستای بند «۳» اصل چهل و سوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که بیان می‌دارد تنظیم برنامه اقتصادی کشور و شکل، محتوا و ساعات کار باید به نحوی باشد که هر فرد علاوه بر تلاش شغلی، فرصت و توان کافی برای خودسازی معنوی، سیاسی و اجتماعی و شرکت فعال در رهبری کشور و افزایش مهارت و ابتکار داشته باشد، ارائه شده است اقدامی مثبت تلقی می‌گردد، اما اجرای آن نیازمند توجه به چند نکته کلیدی و اساسی است.

مشخصات طرح

دوره نهم - سال سوم

شماره ثبت:

۴۷۵

شماره چاپ:

۱۰۹۸

تاریخ چاپ:

۱۳۹۳/۵/۱

سابقه موضوع

- هیئت دولت در تاریخ ۱۳۸۹/۵/۲۰ براساس تصویبنامه شماره ۱۱۱۶۶۸/ت/۴۰۸۶۹ و به استناد اختیارات موضوع ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری نسبت به کاهش ساعات کاری ادارات و بانک‌ها در ماه مبارک رمضان اقدام نمود که این کاهش ساعات کار تا سال ۱۳۹۲ نیز تکرار گردید.

- در تاریخ ۱۳۸۹/۶/۳ پیشنهاد مشابهی تحت عنوان «طرح اختیار دولت برای تعیین ساعات کار در ماه مبارک رمضان» موضوع کاهش ساعت کاری کارکنان دولت در دستور کار قرار گرفت. در ماده واحده طرح مذکور به هیئت وزیران اختیار داده شده بود که در ماه مبارک رمضان ساعت کاری کارکنان دولت را متناسب با فصل و شرایط اقلیمی و جغرافیایی مناطق مختلف کشور، حداکثر به میزان پانزده ساعت در هفته کاهش دهد. یک فوریت این طرح در جلسه علنی مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید، اما تصویب نهایی آن بنا به دلایل مختلف مسکوت ماند.

معاونت پژوهش‌های

اقتصادی

دفاتر: مطالعات

برنامه‌بودجه

مطالعات حقوقی

ارزیابی طرح

۱. براساس طرح پیشنهادی یک تبصره به ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری الحاق می‌گردد. لذا جامعه هدف طرح محدود به کارکنان دستگاه‌های اجرایی مشمول این قانون خواهد شد که طبیعتاً مورد نظر طراحان طرح نیست. طبق بند «ب» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی نیستند و مشمول مصوبات و آیین‌نامه‌های مالی، معاملاتی، اداری، استخدامی و تشکیلاتی مصوب هیئت امنای می‌باشند، همچنین بسیاری از دستگاه‌های اجرایی کشور براساس ماده (۱۱۷) قانون مدیریت خدمات کشوری از شمول این قانون مستثنا شده‌اند.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۳۰۱۳۸۵۳

تاریخ انتشار:

۱۳۹۳/۶/۲

۱. تبصره - دولت می‌تواند در جهت تسهیل و تقویت بنیه معنوی و انجام بهتر فرایض دینی، در ماه مبارک رمضان، ساعت کاری کارکنان دولت را هر هفته تا ۳۴ ساعت کاهش دهد. همچنین می‌تواند در روزهای بعد از شب‌های قدر به این میزان تا یک ساعت اضافه کند.

لذا منطقی تر آن است که طرح پیشنهادی در قالب ماده واحده به تصویب قانونگذار برسد تا دامنه شمول آن محدود به قانون

مدیریت خدمات کشوری نگردد.

۲. طبق بندهای «۱» و «۲» ماده (۲۰) قانون حفاظت در برابر اشعه مصوب ۱۳۸۶/۱/۲۰ برای مشمولین این قانون کاهش ساعات کار هفتگی تا میزان ۲۵ درصد ساعات کار مقرر برای سایر کارکنان (بند «۱») و افزایش میزان مرخصی استحقاقی (بند «۲») پیش‌بینی شده که این طرح توجهی به آنها ننموده است. به عبارت دیگر معلوم نیست آیا امکان اجرای هر دو فقره قانون مورد بحث در زمان واحد و برای شخص واحد امکانپذیر است و یا خیر؟ اگر فقط یکی از آنها قابل اجراء است اولویت با کدام یک است و این اولویت چگونه تعیین می‌شود؟ و ...

۳. براساس اطلاعات مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۰، از مجموع ۲,۰۵۲,۹۹۸ کارمند شاغل در دستگاه‌های دولتی، تعداد ۹۵۶,۲۰۸ نفر (۴۶/۵ درصد) در وزارت آموزش و پرورش مشغول به کار هستند که غالباً در مشاغل آموزشی مشغول به کار هستند و متوسط کار هفتگی آنان حدود ۲۵ ساعت در هفته است و تعداد ۲۹۹,۲۲۵ نفر (۱۴/۶ درصد) در وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مشغول به کار هستند که به موجب بند «۱» ماده واحده قانون ارتقای بهره‌وری کارکنان نظام بالینی مصوب ۱۳۸۸/۲/۹ ساعات کار هفتگی شاغلین حوزه سلامت، در هفته تا ۸ ساعت می‌تواند تقلیل داده شود. لذا عملاً کاهش ساعات کار این گروه از شاغلین کشور در ماه مبارک رمضان به ۳۴ ساعت در هفته بلاموضوع است و این طرح عملاً برای حدود ۶۱ درصد از کارکنان دولت غیرقابل اجراء است.

۴. همان‌گونه که بیان شد طبق بند «ب» ماده (۲۰) قانون برنامه پنجم توسعه، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی و فرهنگستان‌ها مشمول قانون مدیریت خدمات کشوری و قوانین و مقررات عمومی حاکم بر دستگاه‌های دولتی نیستند. لذا فرض طرح پیشنهادی که ساعت کار این دسته از کارکنان دولت را در حال حاضر بیشتر از ۳۴ ساعت در هفته قطعی تلقی کرده است، لزوماً فرض صحیحی نیست.

جمع‌بندی و ارائه پیشنهاد

همان‌گونه که در مقدمه توجیهی طرح نیز به آن اشاره شد، این طرح در راستای بند «۳» اصل چهل‌وسوم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران تنظیم شده است و از آنجایی که اختیار کاهش ساعات کار کارکنان دولت را در ماه مبارک رمضان به خود دولت واگذار کرده است، لذا مغایرتی نیز با اصل یکصد و بیست و ششم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران که رئیس‌جمهور را مسئول مستقیم امور اداری و استخدامی می‌شناسد ندارد و صرفاً اصلاح ماده (۸۷) قانون مدیریت خدمات کشوری تلقی می‌گردد. اما شایسته‌تر آن است که به منظور توسعه دامنه شمول قانون به کارکنان کلیه دستگاه‌های اجرایی دولتی و جلوگیری از تعارض و همپوشانی قوانین موضوعه و لحاظ نمودن شرایط کاری برخی کارکنان دولت که از شرایط خاص شغلی برخوردارند، اصلاحات ذیل در عنوان و متن طرح پیشنهادی اعمال شود:

۱. عنوان طرح به «طرح کاهش ساعت کاری کارکنان دولت در ماه مبارک رمضان» تغییر کند.

۲. طرح مذکور در قالب ماده واحده تهیه و به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد.

۳. با هدف رفع ابهام از آخرین جمله متن تبصره پیشنهادی، عبارت «همچنین می‌تواند در روزهای بعد از شب‌های قدر ساعت کاری آن روز را تا یک ساعت دیگر کاهش دهد» جایگزین عبارت «همچنین می‌تواند در روزهای بعد از شب‌های قدر به این میزان تا یک ساعت اضافه کند» شود.

۴. تبصره‌ای به ماده واحده طرح الحاق و براساس آن تعیین شود که آیین‌نامه اجرایی این قانون ظرف ۳ ماه توسط معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رئیس‌جمهور تهیه و به تصویب هیئت وزیران برسد.